

АНАЛІЗ ЕПІДСИТУАЦІЇ З ГРИПУ В СЕЗОНІ 2012–2013 РР. В УКРАЇНІ ЗА ДАНИМИ ДОЗОРНОГО ЕПІДНАГЛЯДУ

Доан С.І., Голубка О.С.

ДУ “Інститут епідеміології та інфекційних хвороб
ім. Л.В. Громашевського НАМН України”, м. Київ

Резюме. *В статі представлені результати аналізу епідемічної ситуації грипу в сезоні 2012–2013 рр. в Україні. Показана більш висока економічна ефективність та інформативність дозорного епідеміологічного нагляду в порівнянні з рутинним.*

Ключові слова: *грип, дозорний епідеміологічний нагляд, грипозне захворювання, тяжке гостре респіраторне захворювання.*

Вступ. Грип та гострі респіраторні інфекції (ГРІ) – найбільш масові респіраторні захворювання людства з притаманною для них особливістю до швидкого поширення. У структурі загальної інфекційної патології частка грипу та ГРВІ становить 95–97%. Щорічно хворіє на грип від 4 до 15% населення, помирає від грипу та ускладнень 250–450 тис. осіб.

Надзвичайна мінливість збудника грипу та висока активність механізму його передачі від людини до людини, зумовлюють щорічні епідемії як в нашій країні, так і в інших країнах світу. Ураховуючи глобальну актуальність грипозної інфекції вчені багатьох країн світу працюють над розробкою ефективної системи епідеміологічного нагляду, здатної визначити етіологічний чинник найближчої епідемії, оцінити її масштаби за тяжкістю патології і за кількісними показниками залучених до епідемічного процесу.

Мета роботи: проаналізувати епідемічну ситуацію з грипу за період з 40 по 12 тиждень (01.10.2012 р. по 24.03.2013 р.) років за даними дозорного епідеміологічного нагляду, запровадженого в Україні в 2007 р.

Матеріали і методи досліджень. Для виконання роботи були застосовані епідеміологічний, вірусологічний, молекулярно-генетичний та статистичний методи дослідження.

Епідеміологічний аналіз був проведений на основі щотижневих звітів про кількість хворих, що відповідають випадкам грипоподібного захворювання (ГПЗ) та тяжкого гострого респіраторного захворювання (ТГРЗ), які збираються у 18 дозорних станціях в 4-х містах України (Київ, Дніпропетровськ, Одеса та Хмельницький). Система дозорного епіднагляду здійснюється на основі єдиного методологічного підходу щодо проведення епідеміологічного та вірусологічного нагляду за грипом в країні.

Результати дослідження та їх обговорення. Результати наших досліджень свідчать, що епідемічні сезони грипозної інфекції до 2009 р. характеризувались циркулюванням одного домінуючого штаму вірусу грипу [1], однак, останніми роками епідемії набули поліетіологічного характеру [2]. Під час останньої пандемії 2009–2010 років та в постпандемічний період 2010–2011 років чітко прослідковувалася етіологічна роль вірусів грипу А(Н1N1) пандемічний та грипу В, які визначали двохвиловий перебіг епідемічного процесу грипу, викликали тяжкі захворювання серед людей та летальні наслідки. Впроваджена в Україні у 2007 р. система дозорного епідеміологічного нагляду забезпечує раннє виявлення тяжких випадків захворювання на грип та нових вірусів грипу, дозволяє здійснювати своєчасну етіологічну розшифровку спалахів інфекції, що уможлиблює вчасно реагувати на ускладнення епідемічної ситуації в країні шляхом розробки та впровадження адекватних профілактичних та протиепідемічних заходів.

Встановлено, що епідемічний сезон 2012–2013 років характеризувався помірною інтенсивністю епідемічного процесу грипу з одночасною циркуляцією декількох варіантів збудника: віруси грипу А, підтипів А(Н1) пандемічний та А(Н3) та грипу В. Навпроти, в минулому сезоні домінуючим збудником був вірус грипу А двох генетичних гілок А/Perth/16/2009 А(Н3N2), з яким пов'язаний початок епідемії, та А/Victoria/361/2011 (Н3N2), що завершив минулий сезон.

За період з 40 по 12 тиждень 2012–2013 рр. кількість хворих, що відповідають визначеню випадка ГПЗ складала 4300 (рис. 1).

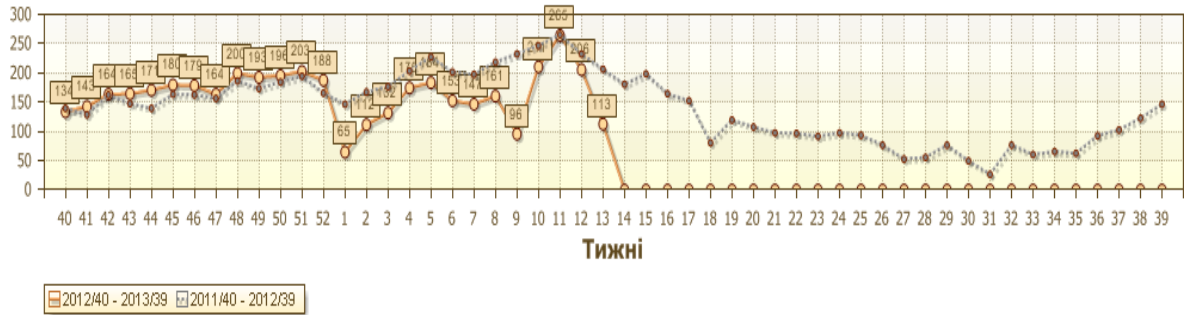

Рис. 1. Кількість хворих, що відповідають визначеню випадка ГПЗ в 4-х дозорних містах України в сезоні 2012–2013 рр.

Найбільший відсоток звернень до поліклінічних закладів реєструвалося у віковій групі 0–4 та 5–14 років (рис. 2)

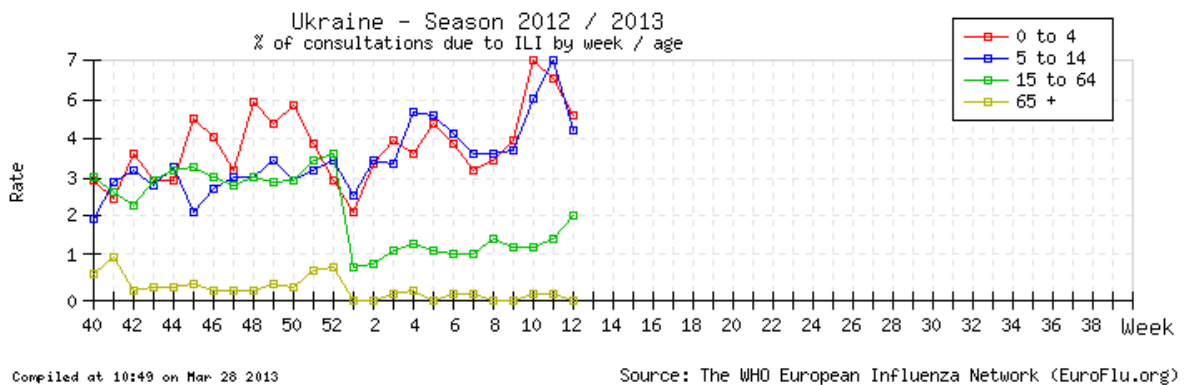

Рис. 2. Відсоток звернень до поліклінічних закладів в 4-х містах України у розрізі вікових груп

Методом ПЛР було обстежено на грип 424 носоглоткових змивів (10%), виявлено 23 позитивних результати: 19 випадків – вірус грипу А та 4 – вірус грипу В.

Корелятивний зв'язок між епідемічними підйомами захворюваності та піками вірусологічних підтверджень доводить ефективність даної системи епіднагляду та своєчасність етіологічної розшифровки епідпідйомів (рис.3).

В інфекційні стаціонари дозорних станцій за поточний період госпіталізовано 3148 осіб з ознаками ТГРЗ. Кількість тяжких випадків на відповідних тижнях дещо зросла, у порівнянні з минулим сезоном (рис. 4).

Рис. 3. Порівняльна характеристика кількості хворих, що відповідають грипоподібному захворюванню та питомої ваги лабораторно підтверджених випадків грипу в 4-х дозорних містах України в сезоні 2012–2013 рр.

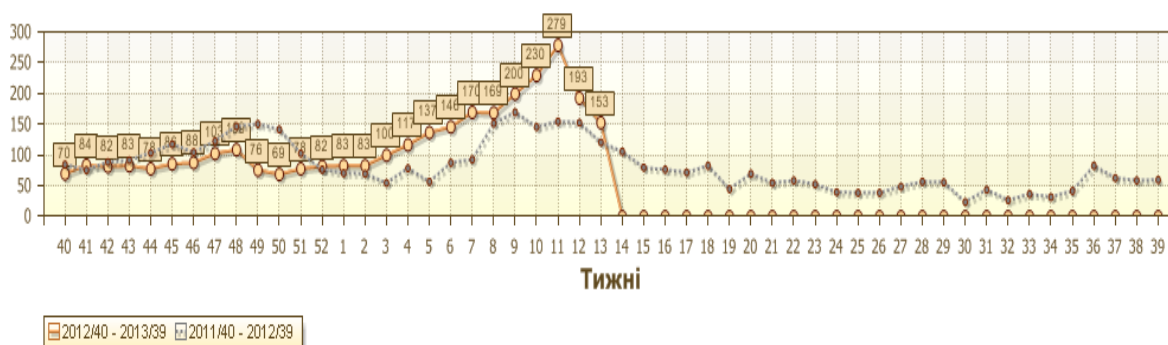

Рис. 4. Кількість хворих з ознаками ТГРЗ в 4-х дозорних містах України в сезоні 2012–2013 рр.

В цілому, за поточний період частка госпіталізованих хворих з ознаками ТГРЗ розподілилась майже однаково у всіх вікових групах.

Методом ПЛР було обстежено 927 хворих на грип, що становило 29% від кількості госпіталізованих. З них у 173 випадках (19%) було виявлено позитивний результат на грип: 130 випадків – вірусів грипу А та 43 випадки – вірусів грипу В, що підтверджується піками результативних вірусологічних досліджень на відповідних тижнях підйому захворюваності (рис. 5).

З 40 по 12 тиждень епідемічного сезону 2012–2013 років методом ПЛР було обстежено на грип 1220 носогорлянкових зразків від хворих з діагнозом ГПЗ і ТГРЗ, з них у 175 випадках підтверджено наявність вірусів грипу, що складає 14,3% від обстежених. Виявлено грипу А – 125 випадків, що становить 71,4%, з

них грипу А (Н1) пандемічний – 81 (65%), грипу А(Н3) – 9 (6,5%), грипу А нетипованого – 35 (28,4%) та вірусів грипу В – 48 випадків (27,7%).

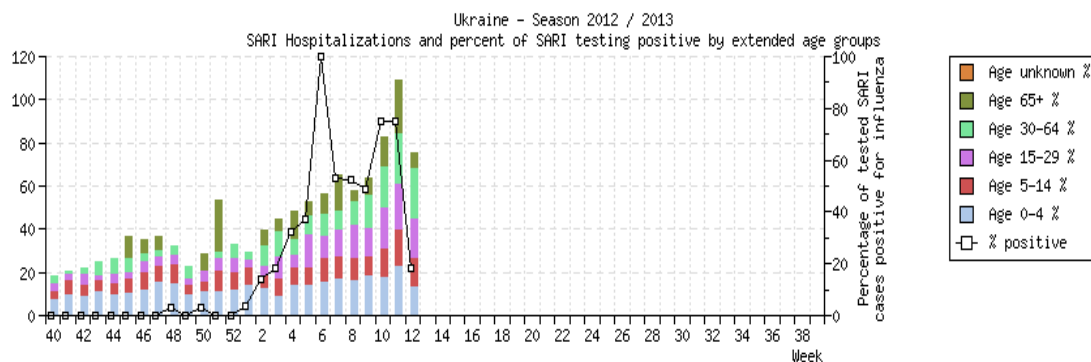

Рис. 5. Кількість госпіталізованих хворих з ознаками тяжкого гострого респіраторного синдрому та відсоток позитивних зразків у розрізі вікових груп за даними дозорних центрів України

Також за роки функціонування системи дозороного епідеміологічного нагляду отримані наступні результати:

- в 2009 році, вперше в Україні, було лабораторно підтверджено наявність “нового” грипу А (Н1N1) в пробі біологічного матеріалу від хворого;
- під час пандемії 2009–2010 років були виявлені нові групи ризику щодо захворюваності на грип (вагітні жінки, хворі на цукровий діабет, особи з ожирінням, тощо);
- проаналізовані епідеміологічні особливості перебігу грипу у пандемічний та постпандемічний періоди в Україні;
- використовуючи певні критерії (визначення ГПЗ та ТГРЗ, якість та кількість відібраного матеріалу) показано високу результативність лабораторних досліджень, що відображало циркуляцію вірусів в країні під час епідемічних підйомів захворюваності на грип.

Враховуючи вищевикладене, можна сказати, що система дозороного епіднагляду є більш ефективною та економічно виправданою, порівняно з рутинною, оскільки меншими матеріальними витратами вдається вчасно одержати високоякісну оперативну

епідеміологічну та вірусологічну інформацію та запровадити стратегію стримуючих дій на адміністративному рівні.

Література:

1. Громашевский Л.В. Общая эпидемиология /Громашевский Л.В. – М.: Медицина, 1965. – 290с.
2. Литвинова О.М. Этиология современного гриппа /Литвинова О.М., Смородинцева Е.А., Деева Э.Г., Коновалова Н.И. //Эпидемиология и вакцинопрофилактика. – 2001.– № 1.– С.5–9.

АНАЛИЗ ЭПИДСИТУАЦИИ ПО ГРИППУ В СЕЗОНЕ 2012–2013 ГГ. В УКРАИНЕ ПО ДАННЫМ ДОЗОРНОГО ЭПИДНАДЗОРА

Доан С.И., Голубка О.С.

Резюме. *В статье представлены результаты анализа эпидемической ситуации гриппа в сезоне 2012–2013 гг. в Украине. Показана более высокая экономическая эффективность и информативность дозорного эпидемиологического надзора по сравнению с рутинным.*

Ключевые слова: *грипп, дозорный эпидемиологический надзор, гриппоподобное заболевание, тяжелое острое респираторное заболевание.*

ANALYSIS OF EPIDEMIC SITUATION OF FLU SEASON 2012–2013 IN UKRAINE SENTINEL SURVEILLANCE DATA

S.Doan, O.Golubka

Summary. *In the article the results of the analysis of the epidemiological situation in the flu season, pp 2012–2013. in Ukraine is presented. Shows a higher economic efficiency and informativeness epidemiological sentinel surveillance versus routine.*

Keywords: *influenza sentinel surveillance, influenza-like illness, severe acute respiratory disease.*